

# Onlinerejse til Tyskland - onsdag den 16. februar 2022

## PROGRAM

Fra kl. 10.00 til 11.00 er linket åbent til at prøve at komme på Zoom-programmet, hvis man ikke har prøvet det før. Hvis det driller, kan du ringe på tlf. 70 26 36 66 og få hjælp af os

Fra kl. 13.30 er samme link åbent til, at man kan koble sig på rejsen til løs samtale

14.00 Teknisk velkomst ved **Zlatko Jovanovic**

14.00 Velkomst ved **Finn Ellegaard**

14.10 Video om Tyskland

14.20 Introduktion til landet Tyskland ved **Michael B. Lauritsen**

14.35 Vi møder **Christian Nørgaard**, der bor i München på tredje år, til en samtale. Christian er chef for ejendomsinvestering og -udvikling i München for KIRKBI.

Vi skal blandt andet tale om den offentlige tyske administration, som han er stødt på som både privatperson og i sit arbejde, om Tysklands hængepartier/udviklingspotentialer indenfor digitalisering, sundhedsvæsen, uddannelsesteknologi og klima. Og hvordan han oplevede corona-pandemien fra München.

15.00 Pause til at strække ben

15.10 Vi møder **Mathias Sonne**, der bor i Berlin, og er Tysklands- og Europakorrespondent ved Dagbladet Information, til en samtale om Tyskland lige nu. Hvordan ser Tyskland ud efter Merkel? Hvad er de største udfordringer for den nye socialdemokratiske kansler Olaf Scholz? Hvilke af valgløfterne om alt fra lighed og klima til digitalisering og fri hash kan det lade sig gøre at indfri?

DEO-chefanalytiker **Rasmus Nørlem Sørensen** vil deltage i samtalen med bud på, hvad det betyder for EU og verden på især klima og økonomi og selvfølgelig forholdet til Rusland, at Tyskland har fået ny regering.

*Et lille udsnit af Hamborgs enorme havn ved Elben.*



*Olaf Scholz, Annalena Baerbock og Christian Lindner, spidskandidaterne for henholdsvis SPD, De Grønne og liberale FDP, som nu danner regering i Tyskland.*

15.45 Pause hvor vi også kan gense introvideoen.

16.00 Vi møder **Drude Terkildsen Bill**, historiker og højskolelærer ved Jaruplund Højskole med speciale i Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920.

Vi hører om debatten op til genforeningen på begge sider af grænsen, hvorfor der kom en afstemning og hvordan genforeningen bagefter blev opfattet i Danmark og Tyskland.

Vi hører også om den succesfulde mindretalspolitik, som ofte fremhæves som eksempel til efterfølgelse.

16.25 Vi møder **Morten Bønke Pedersen** til en fortælling om Tysklands bearbejdning af den frygtelige fortid og om skyldsspørgsmålets betydning helt op til i dag og den tyske filosof Hannah Arendts betydning i opgøret med fortiden.

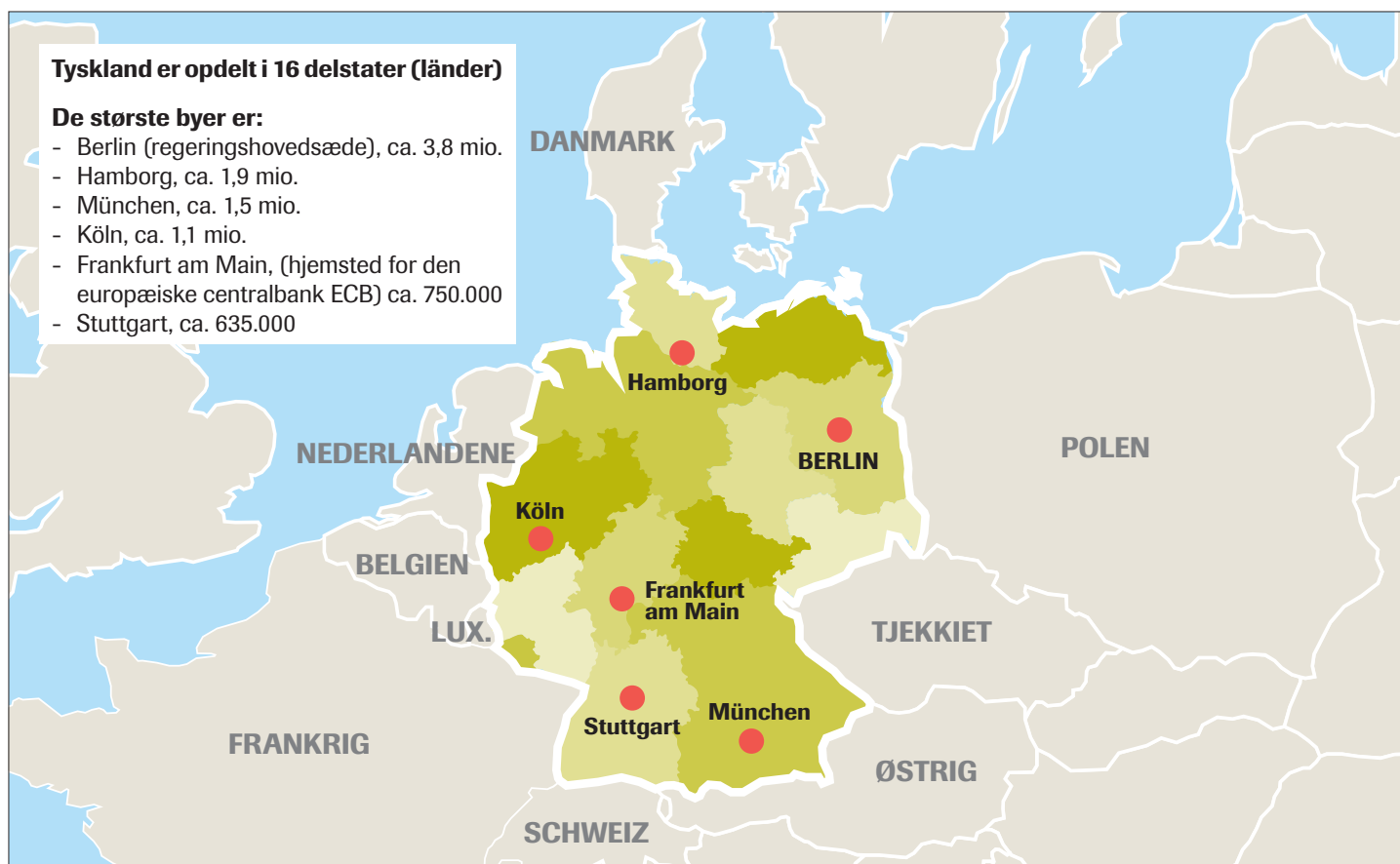
Hannah Arendt er bl.a. berømt for sin forskning i ondskab efter 2. Verdenskrigs rædsler. Hvilken rolle spiller 2. Verdenskrig for Tysklands ageren i verden i dag?

16.45 Afrundende spørgsmål

16.55 Afslutning ved **Finn Ellegaard**

Rejsen ledes af **Michael B. Lauritsen**, senior projektleder i DEO





## GEOGRAFI OG NATUR

Tyskland har et areal på 357.587 km<sup>2</sup>, og Tyskland er dermed 8 gange større end Danmark og det syvende største land i Europa.

Af det samlede areal udgør 50% landbrugsland og ca. 30% skov. Derudover er 7.798 km<sup>2</sup> – lige godt 2% – dækket af vand, bl.a. nogle af Europas vigtigste floder som Rhinen, Elben og Donau.

Tyskland strækker sig fra Alperne mod syd til Østersøen og Nordsøen mod nord, og er det land i Europa - efter Rusland - der grænser op til flest lande, nemlig Danmark, Polen, Tjekkiet, Schweiz, Østrig, Frankrig, Belgien, Luxembourg og Nederlandene.

## BEFOLKNING

Tyskland er med 83,2 mio. indbyggere det mest folkerige land i EU. Fødselsraten var i 2020 1,53 (til sammenligning med 1,7 i Danmark). Den skal være over 2 for at holde befolkningstallet uden indvandring.

### Immigranter og flygtninge

Omtrent 11,8 millioner (2021) tyske statsborgere har udenlandsk baggrund. 4,9 millioner stammer fra andre EU-lande, særligt Polen (871.000), Rumænien (845.000) og Italien (646.000).

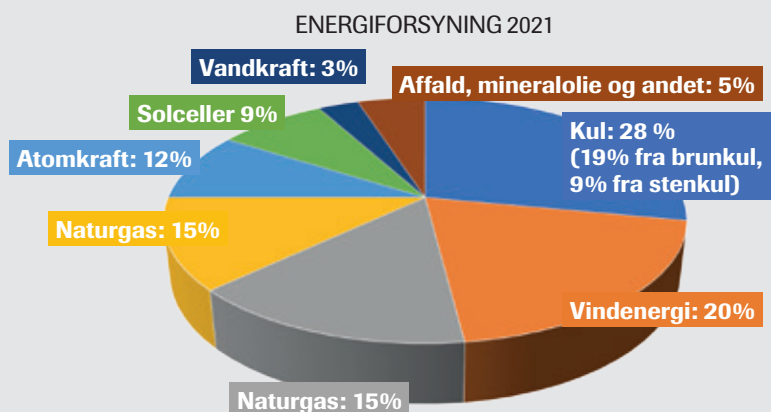
I 1960'erne inviterede den vesttyske regering tyrkisk arbejdskraft til landet, og den tyrkiske befolkningsgruppe voksede yderligere på grund af familiesammenføringer i løbet af 1970'erne. I dag bor der omkring 3 millioner tyrkere i Tyskland, hvoraf 1,45 millioner er tyske statsborgere, og Berlin bliver af nogle humoristisk omtalt som den tredjestørste tyrkiske by efter Istanbul og Ankara.

I de senere år har Tyskland gjort sig bemærket på den europæiske politiske scene ved at give asyl til et stort antal flygtninge, ikke mindst fra 2015 med de store flygtningestrømme fra Syrien. Hvor der i 2007 var 457.000 mennesker på flugt, der søgte beskyttelse i Tyskland, var det i 2015 1 mio. og over 1,8 mio. i 2020.

## ENERGI

Den nye tyske 'trafiklys-regering' under Kansler Olaf Scholz fra det socialdemokratiske SPD sammen med Det Liberale Parti og De Grønne vil modernisere Tyskland økonomisk, teknologisk og ikke mindst på miljø- og klimaområdet.

Kul skal udfases før 2030, hvor også 80 procent af energien skal komme fra grøn energi. Med den tidligere kansler Merkels løfte om også at udfase atomkraft står Tyskland overfor store udfordringer med energiforsyning i fremtiden.





## ARBEJDSMARKED

Beskæftigelsesgraden blandt de 20-64-årige er omkring 80% (2020) og i 2021 talte arbejdsstyrken 46,294 millioner. Arbejdsløshedsraten befinder sig på omkring 3,3% (2021).

Omkring 2/3 er beskæftiget inden for serviceydelser, omkring 1/3 inden for produktion og forarbejdelse og blot 0,9% i erhverv som landbrug og fiskeri.

Tysklands årlige BNP per indbygger lå i 2020 på indeks 123, hvor EU-gennemsnittet er 100. Danmark ligger på indeks 135.

I 2020 var den gennemsnitlige månedsløn for erhvervsaktive 3.975 euro (ca. 30.000 kroner) og minimumstilmelønnen er p.t. 9,8 euro i timen (ca. 75 kroner), men står til at stige som et centralt valgløfte fra den nye regering. I Danmark ligger den overenskomstmæssige mindsteløn for ufaglærte på 125 kroner.

## DIGITALISERING

EU-Kommissionen udgiver årligt et digitaliseringsindeks, som opgør hvor digitaliserede EU-landene er målt på faktorer som offentlige digitale tilbud, adgang til internettet, befolkningens brug af digital teknologi og befolkningens generelle digitale kompetencer.

Tyskland ligger i 2021 med en score på 54 ud af 100 over EU-gennemsnittet på 51. Danmark ligger i spidsen med en score på 70, fulgt af Finland, Sverige og Nederlandene. Under EU-gennemsnittet ligger ni af de 13 nyeste EU-medlemslande fra primært Central- og Østeuropa sammen med Frankrig, Portugal, Italien og Grækenland.

Husholdninger med adgang til internet/bredbånd:

- 2010: 77% / 70%

- 2020: 92% / 91%

## NYERE TYSK KULTUR

Tyskland forbindes om noget med tænkning, litteratur og kultur, så enhver oversigt over tysk kultur vil være mangelfuld. Her alligevel et par forslag til nedslag i nyere tysk kultur.

Læs *Dengang vi drømte* (2009) af Clemens Meyer, *Alt hvad jeg har, bærer jeg hos mig* (2010) af Herta Müller, der har modtaget nobelprisen i litteratur, *Fortiden er ikke hvad den har været* (2018) af Joachim Meyerhoff, *Du skulle være gået* (2018) af Daniel Kehlmann *Syv nætter* (2019) af Simon Strauss.

Se *Soul Kitchen* (2009) instrueret af Fatih Akin, *Und Morgen Die Ganze Welt* (2021) af Julia von Heinz, *Værk uden skaber* (2019) af Florian Henckel von Donnersmarck og tv-serierne *Babylon Berlin* (2017-2020) og *Charité* (2017-2021).

## MAD OG DRIKKE

Tysklands køkken varierer meget mellem de forskellige regioner og afspejler et land midt i Europa med mange indflydelser. Tyskland og Centraleuropa med lande som Polen og Tjekkiet deler dog nogle traditioner med ingredienser som svinekød, kartofler, kål mm. Nogle berømte tyske retter er:

Foto: Dr. Bernd Gross

**SAUERKRAUT.** Den berømte tyske surkål er kål gæret i egne mælkesyrebakterier. Det var tyskerne, der indførte fermenteringen i Europa. Sauerkraut bruges som en del af en ret, ofte med kartofler.

**SCHWEINSHAXE** (svineskank) kan være et bud på et stykke fedt kød, som kålen kan tilføje noget syrligt for at skabe en komplet smagsoplevelse.



**TYSKE PØLSER** er berømte, fyldt med kød, krydderier og smag. *Bratwurst* findes i mange varianter, mest berømt Thüringer bratwurst, 15-20 cm, tilberedt med øl, sennep, løg, kryddret med peber, hvidløg, muskatnød, paprika, kryddernellike, kommen eller merian. *Bockwurst* har ofte en lidt røget smag. *Weißwurst* fra Bayern har en gråhvid farve, på grund af kryddring med almindeligt salt. Og den store berømte tyske pølse er selvfølgelig *Currywurst*, en bockwurst serveret med karryketchupsovs. Pølsen har som den eneste pølse sit helt eget museum i Berlin, hvor den stammer fra, Deutsche Currywurst Museum. Pølses serveres med sennep, brød, kartoffelmos, sauerkraut eller kartoffelsalat.

**SPÄTZLE** er et tilbehør af en dej, der ligner pasta, typisk serveret som tilbehør til tunge kødretter, populær i Sydtykland, Østrig, Schweiz, Ungarn, Alsace.

www.lieferheld.de



**KVALITETSRAVARER.** De fleste tyske byer har stadig en slagter, der selv med stolthed laver *pålæg*, forskellige *skinker* og producerer pølser. Tyskerne går også op i at bage *godt brød*, og der findes sågar et "brødinstitut", der overvåger tysk brødkvalitet og uddanner bagere. Kendt er blandt andet blandingsbrød af hvede- og rugmel.

**TYSK ØL** er også gennem århundreder, siden 1500-tallet, brygget efter et bestemt regelsæt, der kun tillader bestemte ingredienser, og forbyder de fleste tilsætningsstoffer, det såkaldte Reinheitsgebot, "renhedsloven".

Øllet i dets mange lokale varianter er en stor attraktion i Tyskland, men landet byder også på en masse dejlig *vin* fra blandt andet Mosel- og Rhinområdet.



Foto: Russell C